

Papia Ibru Amin do Mandabi

But piso gen

Papia on namın da mandagıt unun dima nandaman. Mani on papia mandagıt amin unun Juda amin dakon Pinƙop gawak imim silip morap ae telagi papianikon gen morap toŋ unun pakyanŋi nandisak amin kinda da mandagıt yaŋ nandaman.

Papia on Juda amin kabi kinda Yesu yolyol amin dagawit unun do mandagıt, nido Yesu yipmanek tobil sanbek sanbek kalipmikon ae kik do nandawit. Do paŋpuluganek Yesu dima yipman detni do mandagıt. Papia on da nandan gadatni paŋteban anek Pinƙop da Yesu Kristo obakon da pi madep agıt unun do yosok. Kristo kalon dagin Pinƙop dakon anpak bamisi unun nolisak.

On papia da yo madep kapbi do yosok. 1) Yesu unun Pinƙop dakon Monjisi. Yesu miktimon egipgut bisapmon jigi ae tepmiyo madepsi pagıt, yaŋ anek unun kosiron da miŋat aminyo dakon paŋpulugok amini dagagıt (2.10). Do Yesu da kombi amin morap kalip egipgwit unun yapman mudosok, ae anelo ae Moses yo kisi yapmandak. 2) Pinƙop da iyi Yesu mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipjak do manjigıt, ae Yesu da Juda amin dakon mukwa sogok amini yapman mudosok. 3) Yesu unun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin Kwen Kokup egisak, anek nandan gadan imni amin yokwikon ban tagi timitjak. Pinƙop gawak imim dakon silip do Moses dakon gen teban

da yagit, unun Yesu da yo bami don asak unun dakon tilak ban awit.

On papia da minjat aminyo dakon nandan gadat panteban ak do yosok. Do Israel aminon nandan gadatni tebaisi amin kalip egipgwit dakon gen morapmi ton (kilapmi 11). Yan yosok, jigi morapmi noman tan damdan, mani nandan gadatji tebai abidan wige kintot ani. Yesu pakyan si sinta kanek anpakni yolek jigi tepmiyo pabin yopni do yosok.

*Pin kop dakon Monji da gen niyisak
(Kilapmi 1-2)*

Yesu Kristo unun Pin kop dakon Monji

¹ Kalipsigwan Pin kop da kombi amini pantagap aban bisap morapmi ae kosit mibili mibilikon da geni yoyinban babiknin da nandawit.

² Mani abisok mibi bisap ekwamanon Pin kop da geni Monjikon da niyigit. Monji unun da yo morap timitjak do manjigit, ae unun da kisiron da miktin gat ae kundukon yo morap ton gat wasan yopgut.

³ Monji da Pin kop dakon tilim gilgwani gat tentenosok. Iyi unun Pin kop yombemsi asak. Geni tapmimi ton unun da miktin gat ae kundu gat jonikban tebai tomal. Unun da amin dakon yokwini sugan panmilip aban kilegisi awit, anakwa Kwen Kokupmon Pin kop Kila Amin Madep Wikwisi da aminsi tet do yigit.

Pin kop Monji da anelo yapmandak

⁴ Dat da Monji do man imgut unun wukwisi, unun da anelo dakon mani yapman mudosok, do Monji unun da anelo dakon wukwisini egisak.

⁵ Unun yanşi nandaman, nido Pin kop da Monji yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

Ae kinda gat yan iyigit:

“Nak da Datni egapbo unun da Monjino egipjak.”

Pin kop da anelo kinda do gen yan dimasi iyigit.

⁶ Ae Pin kop da Monji mibiltogi miktimon yabegek yan yagit:

“Pin kop dakon anelo kisi morap da gawak imin kimotni.”

⁷ Pin kop da anelo do gen kinda yan yagit:

“Unun da aneloni aban mirim dagon.

Unun da oman amini aban milenjasip dagon.”

⁸ Mani Monji do yan yagit:

“Pin kop, gak kila amin madep toktok teban egi anan kikdisal.

Gak da anpak kilegikon da amin kabigo kilani akdisal.

⁹ Gak anpak kilegi do galak tanek anpak yokwi do dima galak tosol.

Yan asal do nak Pin kopgo da man madep gaminek bit nelak son gabo kisik kisikgo da madepsi asak.

Asi, man madepgo da notgo dakon man yapman mudosok.”

¹⁰ Pin kop da Monji aeni yan iyigit:

1:4: Pil 2.9   **1:5:** 2Sa 7.14; 1KAG 17.13; Kap 2.7; Ya 13.33   **1:6:** GT 32.43; Ro 8.29   **1:7:** Kap 104.4   **1:8:** Kap 45.6-7   **1:10:** Kap 102.25-27

“Amin Tagi, kalipsigwan yo morap dima altanakwa
gak da on miktim dakon jonitni wasagil da
tebaisi tosok.

Ae kundukon yo morap ton unun kisitgo da
wasagit.

11 Kundu gat miktim gat wagil tasik tokdamal,
mani gak toktok teban egipdisal.

Unun imal giranji da yan pasildamal.

12 Unun gak da yalin yitnan yan gironitdisal.

Gak da amin da imal kulabik an, unuden kulabik akdisal.

Mani gak kulabik dima asal, ae gak dakon
bisap mudok mudogi mini.”

13 Kalip Pin kop da Monji yan iyigit:

“Gak nak da amin tet do yigaki wigi uwalgo yopbo
pinbiggo egipni.”

Mani ni bisapmon anelo kinda do Pin kop da gen
unuden kinda yagit? Dimasi!

14 Anelo unun oman amin gin. Unun wup, Pin kop
da minat aminyo yokwikon ban timitdisak unun
panpulugoni do yabekdak.

2

*Pin kop da nin yokwikon ban timikgit unun yo
madepsi*

¹ Pin kop dakon Monji man madep pagit, do gen
nandagiman unun nandak nandakninon da tebai
abidanek guramik kimotnen. Gen unun guramit do
alek tanek di diwalik pikwam.

² Kalip babiknin Pin kop da gen yoyik do anelo da
gen kagakon da gen bamisi yoyigit, do amin morap

gen unun iragek abin yipgwit, unun anpak yokwi awit unun da aripmon tomni yokwisi timikgwit.

³ Pin kop da nin yokwikon ban timit do pi agit unun yo madepsi, do nin Pin kop da pi agit unun do nandano yo isali asak kan, kosit nianon da yokwi dakon kobogi yapnen? Nin da aripmi dima.

Mibiltok Amin Taginin Yesu da iyi nin yokwikon ban timit do yan tenjenagit. Anakwan geni nandawit amin da yan niyiwit, “Gen unun bamisi gin.”

⁴ Ae Pin kop da tilak mibili mibili, ae yo masi masimi, wasok tapmimi ton mibili mibili gat agit. Ae iyi da galaktogon Telagi Wup dakon but galak dakon yo mibili mibili kokwinik yomgut. Yo morap unun agit da Monji dakon gen unun bamisi yan nolinban koman.

Yokwikon Ban Timit Timit Aminin dakon gen

⁵ Ae egip egip kalugi egipdaman do yoman unun anelo da kila ani do Pin kop da dima yan mudan yomgut.

⁶ Pin kop da papiakon timi kindakon amin kind da yan yagit:

“Pin kop, amin unun nianen ban unun do nandak nandak anegisal?

Amin unun yo isali.

Gak nido kilani anegisal?

⁷ Gak da amin yopbi bisap pisipmisok anelo dakon pinbini egipgwit.

Gak da amin panenagek tilim gat ae man madep gat yomgul.

⁸ Gak da yo morap nin dakon pinbi egipni do yan mudan nimgul.”

Uņun da yo morap kilani ani do yaņ yosok, do yo kindā isal dima tosak, yo kisisi kilani ani. Mani abisok yo morap pindatno kilani dima aņ, yo diwari dakon kilani baņ gin aņ.

⁹ Mani nin Yesu komaņ. Piņkop da bisap pišipmisok yipban aņelo dakon piņbini egipgut. Mani Piņkop da nandaņ yawotni do aņek Yesu yabekban miņat amin morap dakon tamo abidaņek tepmi madepsi paņek kimakgit, do Piņkop da aņenagek tilim gilgwani tagisi gat ae man madep gat imgut.

¹⁰ Piņkop uņun yo morap dakon ami, ae uņun da yo morap wasagit. Uņun monji gwayoni morapmi timik paņki yopban Kwen Kokup tagisi egipni do nandagit. Yaņ nandagit do Yesu yipban tepmi pagit, aņek tepmi uņun pagit do aņek uņun da miņat aminyo dakon yokwikon baņ timit timit amini tagisi ae mibiltok amini dagagit. Piņkop da yaņ aban kilek tagit.

¹¹ Yesu gat, ae miņat aminyo paņmilip aban telagi awit amin kabi gat uņun Datni kalonji kindā gin. Yaņ do aņek “not” yaņ yoyik do mayagi dima nandisak.

¹² Uņun yaņ yagit:
 “Nak da gak dakon man madep notnokon yaņ tenjenoken.
 Piņkop gawak im do muwutni bisapmon gak dakon man uņun da binapmon yaņ aņkisiken.”

¹³ Ae yaņ yagit:
 “Egip egipno Piņkopmon tosok yaņsi nandaken.”

Ae kinda gat yaŋ yaŋgit:

“Koki, nak Piŋkop da monji
gwayoni namgut nak uŋun gat oni ekwamaŋ.”

Yesu nin paŋpulugok do amin dagagit

¹⁴ Piŋkop dakon monji gwayoni uŋun giptim ae yawiniyo toŋ, uŋun aminsi gin, do Yesu uŋun kisi amin dagagit. Anek miŋat aminyo kimot yomisak dakon tapmim taŋ imisak amin Sunduk, uŋun aŋupbal ak do aŋek kimakgit.

¹⁵ Miŋat aminyo kimot do pasolgoŋ, aŋek miktimon ekwaŋ bisap morap kimot da pasol yoban dam tebangwan yaŋ ekwaŋ. Mani Yesu uŋun dam teban yipmaŋ detni do aŋek kimakgit.

¹⁶ Asisi, Yesu aŋelo paŋpulugok do aŋek pi uŋun dima agit. Uŋun Abraham dakon babikni paŋpulugok do aŋek pi uŋun agit.

¹⁷ Do yo morapmon iyi dakon notni yombensi dagaŋek bupmikon da, ae pi agak tagisikon da mukwa sogok amin dakon mibiltok amini dagagit. Do Piŋkop dakon gen guramigek yokwi wiririt pi tagisi aŋ kimokdok, ae bupmini madepsi.

¹⁸ Paŋkilit noman taŋ iba iyi tepmi pagit, do miŋat aminyo paŋkilit noman taŋ yoba tagi paŋpulugosak.

**Yesu dakon man madep da Moses
dakon man madep yapmaŋdak**
(Kilapmi 3.1–4.13)

3

¹ Yanđo, telagi not kabi, Piŋkop Kwen Kokup egisak unun da jiyo kisi yanđ damisak. Ji Yesu do pakyanŋi nandani. Unun Yabekbi ae Mukwa Sogok Mibiltok Amin, nin da nandanđ gadanđ iminđek mani do yanđ tenđenok amanđ amin unun.

² Piŋkop da pi unun iban kalip Moses da minđat aminyo Piŋkop dakon yut madep da yanđ agakwa pini tagisi anek minđat aminyoni panpulugagit, unudenđ gin Yesu yo kisi Piŋkop dakon pi tagisi agit.

³ Mani, nandanđ, yut awaldak amin dakon man da yut dakon man yapmanđak. Do Piŋkop da Yesu do man madep imgut unun da Moses dakon man madep yapmanđak.

⁴ Yut morap kalonđ kalonđ amin da awalgwit, mani Piŋkop da yo morap wasagit.

⁵ Moses unun Piŋkop dakon oman amini egipgut, egek Piŋkop dakon gen guramik kimagek Piŋkop da yutnon pi agit. Unun Piŋkop da yo don yanđ tenđenosak unun dakon yanđ tenđenok amin egipgut.

⁶ Mani Kristo Piŋkop dakon Monji da minđat aminyo Piŋkop dakon yut ekwanđ unun kilani asak dakon pi tanđ imisak. Anek Piŋkop dakon gen guramik kimagek pi unun asak. Bisapmi bisapmi nin pasol pasoli mini nandanđ gadat tebaisi anek Amin Tagi da yo tagisi anđ nimdisak unun do jomjom anenđ kanđ, ninyo kisi Piŋkop dakon yutni ekwanđ.

Gen pabinđ yopmanđanđ amin yik yawot dima akdanđ

⁷ Yanđ do anek Telagi Wup da yanđ yosok:

- “Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kan,
⁸ kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abin yipgwit, unuden ji but teban dima ani.
⁹ Unun miktin amin dima ekwan timon nak anjkewalgwit.
 Anek bilak 40 da aripmon pi tapmimi ton agim unun kawit.
¹⁰ Yan aba unun minat aminyo do butjapsi nandanek yan yagim,
 ‘Butnikon da nak dima nolgan.
 Bisapmi bisapmi kosit yipman yomgum unun si yapmanan.’
¹¹ Do butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,
 ‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”
¹² Not kabi, ji kan kimotni. Not kinda ji da binapmon nandak nandak yokwi di nandanek nandan gadatni yipman degek Pinjkop egip egipmi ton manji di iban.
¹³ Bisap mini abisok gin ekwaman, do gildari gildari ji kalon kalon panmuwukbi diwari do gen tagisi ban yoyini, anek buri panteban ani. Anpak yokwi da jikon kinda anjkewalban but teban di aban.
¹⁴ Nin Pinjkop wasanek nandan gadan inguman bisapmon, nandan gadat tebaisi agiman. Nandan gadatnin anteban anapno teban tanakwan wigi kimotnejan dakon bisapmon wigisak kan, nin Kristo dakon notnisi egipdaman.
¹⁵ Ji mama gen do dima intoni. Gen unun yan:

“Ji abisok Pinjkop dakon gen nandani kan, kalip babakji da kwen wigik awit bisapmon geni abinj yipgwit, unuden but teban dima ani.”

¹⁶ Namın amın da kalip Pinjkop dakon gen nandanj kwen wigik anek geni abinj yipgwit? Miñat aminyo Moses da timikban Isip yipmanj opgwit unun dagin anpak unun awit.

¹⁷ Ae Pinjkop da namın do bilak 40 da arıp butjap nandanj yomgut? Miñat aminyo yokwi anek kimakgwit anakwa giptimni miktım kibiri amın da arıpmi dima egıpmi miktımon tawit amın unun do butjap nandagit.

¹⁸ Pinjkop da namın amın kabı da yik yawot kokupmon arıpmi dima kini do gen tebaisi yan anteban agit? Miñat aminyo geni abinj yipgwit unun dogin agit.

¹⁹ Do nandamanj, miñat aminyo unun Pinjkop dima nandanj gadanj imgwit, mibili yan do anek yik yawot kokupnikon dima kini do yagit.

4

Pinjkop dakon miñat aminyo da yik yawot kokup abidokdan

¹ Pinjkop da nin timik yik yawot kokupmon panjik do yan teban tok agit. Do nin si pasalek kan kimotneñ, Pinjkop da jikon amın kind a unun kokupmon arıpmi dima kikdisak yan kind a kanban.

² Kalip Israel amın da nandawit, unuden gin ninyo Gen Bin Tagisi nandagımanj. Mani isal nandawit, anek Pinjkop gen do dima nandanj

gadawit. Do Gen Bin Tagisi unun nandawit da dima panpulgawit.

³ Mani minjat aminyo nin Pinjop nandan gadan imaman nin nipban yik yawot kokupnigwan pikwaman. Kalip Pinjop da kokup unun do nandanek gen yan yagit:

“Do nak butjap nandanek yan teban tok anek yan yoyigim,
 ‘Asisi, ji nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigini.’”

Mani kalipsigwan Pinjop da yo morap wasagit bisapmon pi morapni kisi an mudanek yik yawot kokupni kisi an noman agit.

⁴ Pinjop da papiakon timi kindakon gildat 7 do yan yagit:

“Pinjop da gildat 7 non pi morap an mudagit pindakgit, anek unun gildaron yik yawot agit.”

⁵ Ae gen unun mibiltok kaman unun da yan yosok, “Unun nak dakon yik yawot kokupgwan dimasi pigikdan.”

⁶ Unun da yan nolisak, Pinjop dakon yik yawot kokup unun tosok, mani amin diwari unungwan dima pigiwit, nido unun amin kabi kalip Gen Bin Tagisi nandawit, mani geni abin yipgwit.

⁷ Yan do anek Pinjop da yik yawot kokupnikon pigik dakon gildat kinda yipmanek unun gildat do “Abisok” yan yagit. Kalipsigwan babiknin gen kirinjit anek kimakgwit da donsi Dewit dakon gen dulumon da yagit. Gen on do kili yaman, unun yan:

“Abisok ji nak Piŋkop dakon gen nandani kaŋ, but teban dima ani.”

⁸ Kalip Josua da yik yawot kokup yomgut tam, Piŋkop da bisap kindakon don yom do dima yaŋban.

⁹ Do nin nandamaŋ, Piŋkop dakon miŋat aminyo yik yawot taŋ yomisak. Uŋun Sabat yik yawot bisap yombem.

¹⁰ Do yik yawot kokupgwan piŋisak amin uŋun kalip Piŋkop da pi wasip aŋek yik yawot agit, uŋudenŋ giŋ pini yipmaŋek yik yawot asak.

¹¹ Do nin yik yawot kokupgwan piŋik do pi tebaisi aneŋ. Kalip gen pabiŋ yop aŋpak awit uŋudenŋ amin kinda gen pabiŋ yop aŋek yik yawot dima di abidaŋban.

¹² Nido Piŋkop gen uŋun egip egipmi toŋ, ae tapmimni madep. Geni uŋun tepmisi, ae emat agak siba geni teri teri toŋ uŋun yapmaŋdak. Gen uŋun da amin yaban mikgwansi piŋisak. Piŋek amin gat ae wup gat yamaŋ pidosok, ae kidat dakon saŋbek gat ae wuk gat kisi yamaŋ pidosok, do nin dakon nandak nandak gat ae butnin dakon galaktok morap gat uŋun pakyaŋsi nandaŋ mudosok.

¹³ Piŋkop da yo morap wasagit, uŋun kindasok Piŋkop da dabilon aripmi dima pasili. Yo morap kisi pisaŋbisi ae nomansi Piŋkop da dabilon toŋ. Ae Piŋkop da yaŋban nin aŋpak morap agimaŋ gat pi morap agimaŋ uŋun dakon mibili iyii mudokdamaŋ.

Yesu unun mukwa sogok dakon mibiltok aminin

(Kilapmi 4.14-10.39)

Yesu Kwen Kokupmon egek sanbek sanbek kalugi dakon Mukwa Sogok dakon Mibiltok Amin egisak

¹⁴ Nin anpak morap agiman unun Pin kop iyin mudokdaman, do nin Yesu nandan gadan imin kimotneŋ. Yesu unun Mukwa Sogok Mibiltok Aminin egisak, unun Kwen Kokupgwansi wigigit. Unun Yesu unun Pin kop dakon Monji. Do nin nandan gadatnin unun yan tenjenok aman unun tebaisi abidoneŋ.

¹⁵ Mukwa Sogok Mibiltok Aminin unun da nin do bupmi nandanek nin tapminnin madep dima unun nandisak. Nido pankewal morap ninon noman ton unun Yesu yo kisi noman tan imgwit, mani yokwi dima agit.

¹⁶ Do nin jiginin ton bisapmon bisit anek pasol pasoli mini Pin kop da kila amin madep yityit tamonikon kineŋ. Unun nandan yawot aminsi, unun da bupmi ae nandan yawok nimeŋek nin tagi panpulugosak.

5

¹ Mukwa sogok dakon mibiltok amin dakon mibili unun yan. Pin kop da amin kinda abidan minat aminyo dakon binap amini egipjak do manjisak. Unun Pin kop do but galak dakon yo mibili mibili imin gat ae yokwi wiririt dakon paret mibili mibili agak dakon pi ban asak.

² Iyi miiktim amin nin yombem tapmimni madep dima, do amin nandak nandakni mini ae Pinjkop dakon kosit yipmanj dekganj amin anpak yawori an yomisak.

³ Unun tapmimni madep dima do minjat aminyo gat ae iyi dakon yokwini kisi mudoni do paret asak.

⁴ Amin kında da galak toknikon “Nak man madep panjek mukwa sogok dakon mibiltok amin egipben” yan aripmi dima yosak. Kalip Pinjkop da Aron yan imgut unudenj Pinjkop da amin kında yan iminjakwan pi unun abidosok.

⁵ Ae Kristo kisi, iyi dakon man awigek mukwa sogok amin dakon mibiltok amin dima dagagit. Pinjkop da iyi unun pi asak do manjigit. Pinjkop da yan iyigit:

“Gak Monjino. Abisok nak Datgo dagosot.”

⁶ Ae timi kindakon Pinjkop da yan yosok:

“Gak mukwa sogok amin toktogi egipbi.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

⁷ Yesu miiktimon egipgut bisapmon, Pinjkop do bisit agit. Unun nandagit, Pinjkop da kimoron nan aripmi tagi abidosak yan nandagit, do bisit tebaisi agit, ae madepsi yan tidanjek kunam morapmi tagit. Unun iyi do nandaban pinjakwan Pinjkop gawak iminjek egipgut, do Pinjkop da bisitni nandan imgut.

⁸ Yesu unun Pinjkop dakon Monji egipgut, mani tepmi pagit unun da Pinjkop dakon galaktok yolyol dakon anpak iyinj dekgit.

⁹ Tepmi panek Pin kop da pi imgut unun an mu-
danek amin morap geni guramikgan unun yokwini
wiririk yominek egip egip teban yomyom amini
dagagit.

¹⁰ Ae Pin kop da Yesu manjinek yan yagit, “Gak
mukwa sogok amin dakon mibiltok amin kind
Melkisedek yombem egipbi.”

Nin amin moni da tilagon dima egipneŋ

¹¹ Yesu mukwa sogok amin dakon mibiltok
aminin dakon geni morapmi ton. Nin unun do
dayik do nandaman. Mani nandak nandakji yo
tepmi timit timit da arip dima, do nin gen unun
dakon mibili ji dolik do antidok aman.

¹² Ji panmuwukbi bisap dubak kilisi awit. Ji da
amin diwari Pin kop gen do yoyindet pi tagi agagi,
mani dima. Ji nandak nandak do wadak wadak
an, do amin di da aeni Pin kop gen dakon gen
madep madep unun dayindetni kan tagi. Ji jap
tebai noknok da arip dima. Ji mum noknok da
tilak sigin ekwan.

¹³ Nin nandaman, mum bangin non amin unun
amin moni. Anpak kilegi unun nian unun dima
nandan.

¹⁴ Mani jap tebai unun amin madep kili abi
dakon. Unuden amin bisap morapmi anpak jit
da tagi ae jit da yokwi unun pankiligek kili kok-
winikgwit, do abisok tagisi nandan pisan mudan.

6

*Nin si teban tan egek Pin kop da yo tagi anjimjak
do jomjom aneŋ*

1-2 Do nin kalip Kristo dakon gen niyindet abi unun dogin dima yoneŋ. Nin yaŋ gin sigin aneŋ kaŋ, nin yut dakon gwak bisap morapmi maneŋ yut dima witjamaŋ da yaŋ asak. Do nin sanbenek gen yaŋ baŋ gin dima yoneŋ; but tobił anek anpak morap kimot paŋalon aŋ unun manji yomyom dakon gen, ae Piŋkop nandaŋ gadaŋ imim dakon gen, ae telagi pakbi sogok dakon gen mibili mibili, ae kisit amin da kwenon wutjik dakon gen, ae amin kimakbi kimoron da pidokdaŋ dakon gen, ae nin morap kisi Piŋkop da kokwin anek kobogi dagok dagogi mini abidokdamaŋ, unun dakon gen. Unuden gen baŋgin dima timik egipneŋ. Nin amin madep kili abi dakon yoyindet baŋ aneŋ.

³ Piŋkop da yaŋ tagi aneŋ do nandisak kaŋ, tagi aneŋ.

⁴⁻⁶ Amin diwari Piŋkop da tenŋeni yoban gen bami kili abidawit, ae Kwen Kokup dakon but galak yo unun kili ankiligek nandawit, ae Telagi Wup unun kili abidawit. Unun Piŋkop gen ankiligek unun yo tagisi yaŋ kili nandawit, ae Piŋkop da wasaneŋ Amin Kila Asak dakon tapmim kaŋek unun yo tagisi yaŋ kili nandawit. Unuden amin yok-wikon maneŋ Piŋkop manji imni kaŋ, tobił abineŋ but tobił asak dakon kosit mini. Anpak unun asak da, iyi Piŋkop dakon Monji tilak kindapmon aeni anakdak. Unun amin da jigilak yaŋ imni yaŋ do tilak kindapmon aeni awigi anakdak.

⁷ Nandani, nak tilak kinda abeŋ. Bisap morapmi sikak mosok, anakwan miktim da sikak abidanek pi awit amin paŋpulugaŋek jap tagisi paŋalon aŋ yomjak kaŋ, Piŋkop da on miktim do yo tagisi asak.

⁸ Mani miŕtim da nap keli toŕ ae joŕ yokwi ban gin paŕalon asak kaŕ, miŕtim uŕun yokwi. Do bisap dubak dima Piŕkop da yokwi tosak dosi yokdisak. Anakwan kindap da soŕban pasildisak.

⁹ Notnonisi, nin miŕat amiŕno Piŕkop manji imiŕat amiŕ do yomaŕ, mani nandamaŕ, ji jiŕi uŕuden dima timitdaŕ. Piŕkop da ji paŕpulugaŕek yokwikon ban timikgit.

¹⁰ Piŕkop uŕun kokwin agakni uŕun kileŕisi, do ji da pi tagisi awit uŕun do dima iŕtokdisak. Ji Piŕkop but dasi galak taŕ imiŕek uŕun da paŕtagap aban miŕat amini paŕpulugawit. Ae yaŕ gin sigin aŕ.

¹¹ Ji morap da pi tebaisi yaŕ gin sigin aŕkimagakwa wiŕi mibi bisapmon wiŕisak dosi nandamaŕ. Yaŕ ani kaŕ, nandaŕ gadatji abidaŕ kimagek Piŕkop da yo tagisi aŕnim do yaŕit ae uŕun do nandaŕ teban taŕek jomjom aŕ uŕun abidokdaŕsi.

¹² Dima kurak toni do nandamaŕ. Nandaŕ gadat aŕ kimagek Piŕkop da yo nim do yaŕ teban tok aŕit uŕun timit do but yaworon da jomjom aŕ amiŕn dakon aŕpak ban yol do nandamaŕ.

Piŕkop dakon yaŕ teban tokni do tebaisi nandaŕ gadaneŕ

¹³ Kalip Piŕkop da Abraham yaŕ teban tok aŕiŕgut bisapmon, amiŕn kindi da Piŕkop yapmaŕek uŕun da wukwisi do uŕun da manon da geni aŕipmi dima aŕteban asak. Yaŕ do aŕek Piŕkop da iyi da manon da gen yaŕ aŕteban aŕek yaŕ yaŕit:

6:8: WW 3.17-18; Mt 13.7,22
22.16-17

6:10: Ibr 10.32-34

6:13: WW

14 “Asisi yosot, gak do yo tagisi an gaminek babikgo dakon gwakni panpulugoko morapmisi akdan.”

15 Iyiban Abraham butni yawori tanakwan jomjom anek don Pin kop da yo morap im do yan teban tok agit unun timikgit.

16 Gen pan teban agak dakon anpak unun yan. Amin kinda da manon gen yan an teban an kan, unun amin wukwisi ae iyi yapmandak yan yolisak. Amin kinda gen yan an teban ak asak kan, unun da geni an teban anakwan amin geni abin yip do nandayin amin dakon gen kositni sopman yomisak.

17 Kosit yan tosok do kalip Pin kop da Abraham dakon minat amin kabini nin do yo tagisi an nim do yan teban tok an ningut. Ae nandak nandakni kulabik dima asak yan nomansi nolik do anek iyi dakon gen an teban ak do gen yan an teban agit.

18 Do gen bamori tomal, unun Pin kop dakon yan teban tokni gat, ae gen yan an teban agit on gat. Unun bamot kulabik aripmi dima anjil, nido Pin kop da top dimasi yosak. Do minat aminyo pasal kin Pin kop da kapmatjok pasilgiman nin Pin kop dakon yan teban tokni unun do nandanek butnin pan teban an kimagek Pin kop da yo unun nim do yan teban tok agit unun do jomjom anen.

19 Unun jomjom da egip egipnin dakon teban tok tagisi ae tebaisi, kirat madep tap wakga tebai abidosok unun yombem. Kirat unun imal madep telagi yut dakon buri telagisisi sopmandak unun yapmanek yutgwan wigisak.

20 Yesu da mibiltan nimek nin panpulugok do

uņungwan kili wigigit. Uņun mukwa sogok amin dakon mibiltok amin daganjek dagok dagogi mini egi wigikdisak. Uņun Melkisedek yombem.

7

Melkisedek uņun man madepni tonj

¹ Melkisedek uņun Salem kokup pap dakon kila amin madepni, ae Pinjkop Wukwisi dakon mukwa sogok amini egipgut. Abraham da emat anjek kila amin madep dapmanjek kokupmon apgut bisapmon, Melkisedek da kosiron domdom anjek gisam imgut.

² Iminjakwan Abraham da emaron yo morap timikgit uņun kokwin aban kabi 10 anjakwan uņudon banj kabi kinda Melkisedek do imgut. Melkisedek dakon man dakon mibili uņun yanj: “anjak kilegi dakon kila amin madep.” Ae uņun Salem kokup pap dakon kila amin madep kisi, uņun dakon mibili uņun yanj: “but yawot anjak dakon kila amin madep.”

³ Melkisedek menji ae datniyo dakon but pisoni dima mandabi, ae babakni kabi yo kisi dakon but pisoni mini. Menji da anjalagit bisap mini ae ni gildaron kimakgit dakon bisapni mini. Uņun Pinjkop dakon Monji da yanj egipgut. Uņun mukwa sogok toktogisi egisak.

⁴ Babiknin mibiltogi Abraham da yo tagi tagi morap emaron timikgit uņun kokwin aban kabi 10 anjakwan uņudon banj kabi kinda Melkisedek do imgut. Do yanjsi nandaman, Melkisedek uņun man madepni tonj!

⁵ Moses dakon gen teban da yaŋ yosok, Israel amin yo kabini kokwinikba kabi 10 anakwa unudon ban kabi kinda Liwai amin kabikon mukwa sogok pi timikgan amin do yomni. Israel amin unun Liwai dakon notni, ae unun Abraham dakon monjini kisi, mani Israel amin da yo kabini tan yoman unun dakon kabi kinda notni unun do yoman.

⁶ Melkisedek Liwai da kabikon da dima altagit. Mani Abraham dakon yo kabini dakon kabi kinda timigek Pinƙop dakon yaŋ teban tok timikgit amin Abraham do gisam imgut.

⁷ Ae nin pakyanƙsi nandaman, gisam yomisak amin unun amin madep anakwan gisam timikdak amin unun pinbini egisak.

⁸ Mukwa sogok amin da Israel amin dakon yoni kabi kinda timik timik an, unun amin kimot do gin ekwan. Mani Melkisedek, Abraham dakon yoni kabi kinda timikgit amin, unun Pinƙop dakon papia da sigin egisak yaŋ yosok.

⁹⁻¹⁰ Melkisedek Abraham gat domdom agimal bisapmon Liwai Israel amin dakon yo timit timit amin unun babikni Abraham da yawikon egipgut, do nin yaŋ tagi yoneŋ, Abraham da Melkisedek do yo imgut bisapmon Liwai da imgut yaŋ asak.

Mukwa sogok amin mibiltogi kalugi da mukwa sogok kalipmi yapman mudosok

¹¹ Kalip Israel minat aminyo gen teban abidawit, ae unun gen teban da yaŋ yosok, Liwai amin kabi unun mukwa sogok pi ani. Mani, Liwai dakon mukwa sogok pini da minat aminyo aripmi tagi panmilip agagi kan, mibili nido Pinƙop da mukwa

sogok amin kinds don yabekgit, unun Melkisedek yombem, ae unun Aron yombem dima?

¹² Ae mukwa sogok amin kulabik ani kan, gen teban yo kisi kulabik agagi.

¹³ Pin kop da mukwa sogok amin don yabekgit amin, unun Israel amin kabi njwaknjwari kindakon altagit. Ae unun da kabikon amin kinds kalip altakon mukwa sogok pi kinds dima agit.

¹⁴ Nin nandaman, Amin Taginin Juda da kabikon da altagit, ae Moses da unun amin kabi dakon amin da mukwa sogok amin egipni do gen kinds dima yagit.

¹⁵ Do mukwa sogok kalugi unun altak unun Melkisedek yombem, ae yan si nandano pisolak, unun da Liwai kabikon mukwa sogok amin yapman mudosok.

¹⁶ Amin diwari unun mukwa sogok amin dagawit, nido unun Liwai kabikon nani. Mani unun mukwa sogok amin dagagit, nido egip egipni unun tapmimi ton si, ae yo kinds da aripmi dima antasik agagi.

¹⁷ Pin kop gen da unun do yan yosok:

“Gak da mukwa sogok amin dagok dagogi mini egipdisal.

Gak mukwa sogok amin Melkisedek yombem.”

¹⁸ Gen teban kalipmi unun Liwai amin dagin mukwa sogok amin dagoni unun Pin kop da kili wiririk mudagit, nido gen teban unun tapmimi mini ae unun da nin aripmi dima panpulugogi.

19 Gen teban da yo kinda anmiliip aban tagisisi dima agit. Yanɗo, Piɗkop da kosit ɗwakɗwari kinda witdalban piɗagiti unun tagisisi ae gen teban yapmandak, ae unun kosiron da Piɗkop da kapmatjok tagi kineɗ yansi nandan teban taneɗ jomjom aman.

20 Ae Piɗkop da unun mukwa sogok amin manjigiti bisapmon, unun gen yan anteban anek manjigiti. Mukwa sogok kalipmi do yan dima agit.

21 Mani, Piɗkop da gen yan anteban anakwan Yesu mukwa sogok amin dagagiti. Piɗkop dakon papia da yan yosok:

“Amin Tagi da gen kili yan anteban agiti,
 ‘Gak mukwa sogok dagok dagogiti mini egipbi.’
 Ae geni unun kulabik dimasi asak.”

22 Piɗkop yan yagiti, do nin nandaman, Yesu da sanbek sanbek kalugiti unun anteban asak, ae sanbek sanbek kalugiti unun wagil tagisisi ae sanbek sanbek kalipmi yapmandak.

23 Kalip amin morapmi da mukwa sogok amin dagawiti, nido unun kimakgwiti, anek mukwa sogok amin toktogiti aripmi dima egipmi.

24 Mani Yesu da dagok dagogiti mini egisak. Unun mukwa sogok pi dagok dagogiti mini do abidagiti.

25 Do minat aminyo unun da manon Piɗkop da kapmatjok kini unun bisapmi bisapmi yokwikon ban tagi timitjak, nido unun dagok dagogiti mini egisak, anek Piɗkop da panpulugosak do bisit anegisak.

²⁶ Mukwa sogok mibiltok amin unuden da nin tagisi panpulugosak. Unun telagi egisak, ae gulusunni kindi dima tan imisak, ae Pin kop da dabilon gwaljigi minisi. Unun Pin kop da yokwi pakpak da dubagikon kwensi ason Kwen Kokup yipgut da egisak.

²⁷ Mukwa sogok dakon mibiltok amin kalipmi unun gildari gildari mukwa son son awit. Mibiltok iyi dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit, anek don minat aminyo dakon yokwini mudoni dakon mukwa sowit. Mani Yesu pi yan dima asak. Unun bisap kalongin iyi dakon egip egipni wagil parengit.

²⁸ Gen teban da mukwa sogok amin dakon mibiltok amin miktim amin tapmimni madep dima amin ban manjigit. Mani gen teban da manjikon Pin kop da gen yan anteban anek Monji manjigit. Unun Monji unun wagil tagisisi, ae unun dagok dagogi mini egipdisak.

8

Yesu Kwen Kokup mukwa sogok amin dakon mibiltok amin egisak

¹ Gen unun yoman dakon mibili unun yan: Nin mukwa sogok amin dakon mibiltok amin tagisi unuden aminin egisak. Unun Kwen Kokupmon Kila Amin Madep Wikwisi egisak unun dakon kila amin madep yityit tamokon kisiri aminsi tet do kili yikgit.

² Uņun Piņkop dakon pi Kwen Kokup telagi yut-non asak. Yut uņun Amin Tagi dakon yut bamisi, uņun da iyi agit, amin da dima awit.

³ Mukwa sogok dakon mibiltok amin morap Piņkop do but galak yo paņki paņki aņ, ae mukwa sogok dakon pi uņun taņ yomisak. Do Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin uņunyo kisi mukwa sosaksi.

⁴ Uņun miķtimon egisak tam, mukwa sogok amin aripmi dima ekwan. Nido, miķtimon mukwa sogok amin kili ekwaņ. Uņun gen teban yolek Piņkop do but galak dakon yo mibili mibili iman.

⁵ Uņun mukwa sogok pi uņun telagi yut miķtimon tosok uņudon aņ. Telagi yut uņun telagi yut bamisi Kwen Kokup tosok uņun dakon tilakni ae wupmigin. Moses da imal naņ telagi yut awal do agit bisapmon Piņkop da yaņ iyigit:

“Gak imal yut dakon yo morap aki bisapmon, pakyaņsi kaņ kimagek wupmi kabapmon goligim uņun naņsi yolek abi.”

⁶ Mani abisok Kristo mukwa sogok pi abidagit uņun da mukwa sogok amin diwarı dakon pi yapmaņ mudosok. Nido, uņun binap amin egek saņbek saņbek kalugi aņteban asak, ae saņbek saņbek uņun da saņbek saņbek kalipmi yapmaņdak. Ae saņbek saņbek kalugi da yo nim do yaņ teban tok asak uņun da saņbek saņbek kalipmi da yo nim do yaņ teban tok agit uņun yapmaņdak.

Saņbek saņbek kalugi da saņbek saņbek kalipmi yapmaņdak

⁷ Nandani. Saṅbek saṅbek kalipmi uṅun wagil tagisi tam, Piṅkop da saṅbek saṅbek kalugi aripmi dima aban.

⁸ Mani, Piṅkop da miṅat aminyo dakon gulusuṅni pindagek yaṅ yagit:

“Amin Tagi da yaṅ yosok,

‘Nandani, bisap kind a pdisak, nak uṅun bisapmon Israel amin kabi gat ae Juda amin kabi gat saṅbek saṅbek kalugi abeṅ.

⁹ Saṅbek saṅbek uṅun kalip Isip miktimon babikni kisitnikon da timik paṅapgum bisapmon saṅbek saṅbek agim uṅudeṅ dima abeṅ.

Nido nak da saṅbek saṅbek agim dakon gen dima guramikgwit, do nak da manji yomgum.

¹⁰ Mani saṅbek saṅbek kalugi nak da Israel miṅat aminyo gat akdisat, uṅun yaṅ:

Nak da gen teban morapno nandak nandaknikon yopdisat, aṅek geno butnikon mandakdisat.

Aṅek nak da Piṅkopni egapbo, uṅun nak dakon miṅat amin kabi egipdaṅ.

¹¹ Ae uṅun bisapmon amin da notni gat ae peni padik padikni yo yoyiṅ degek “Ji Amin Tagi nandaṅ imni” yaṅ dima yokdaṅ.

Nido kisi morap nak nandaṅ namdaṅ giṅ.

Uṅun amin isali bo ae man madeṅni toṅ uṅun nandaṅ namdaṅ giṅ.

¹² Nak da yokwini wiririk yomiṅek, ae saṅbeṅek dima nandakeṅ.’”

¹³ Piṅkop da saṅbek saṅbek kalugi do yaṅek, uṅun da yaṅ nolisak, saṅbek saṅbek mibiltogi uṅun kalipmi

dagak. Ae yo kalipmi daganek si pasil do anj, unun bisap pisipmisok gin tokdan, anek wagil pasildan.

9

Piņkop gawak imim dakon silip dakon gen teban kalipmi

¹ Sanjek sanjek mibiltogi unun Piņkop gawak imim dakon silip dakon gen tebani tanj imgwit, ae on miktimon Telagi Yut kinda tagit.

² Unun Telagi Yut unun imal banj yut kabenj kinda yut buri bamori yanj witjiwit. Yut buri mibiltogikon tenjenj yopyop tamo gat, ae bret yopyop tamo gat, ae telagi bret gat unun da tawit. Unun yut buri do Yut Buri Telagi yanj yawit.

³ Anek Yut Buri Telagi da pomon imal madepsi kinda abisinja magit. Anek imal unun da manjigwan yut buri kinda tagit unun Yut Buri Telagisi yanj yawit.

⁴ Yo sonja kibanj tagisi anj dakon alta wasawit unun gol banj kwenikon witjiwit unun yutgwan tagit. Ae Sanjek Sanjek Kinam wasanek gol banj kwenikon wutjiwit ununyo kisi tagit. Ae unun tamo tingwan yo yanj tawit: kwoba monij gol banj wasanbi unungwan tagit, unun kwobagwan mana* tawit, ae unun tamogwan Aron dakon win kirinji kalip gugit wugit, ae tip bamot Piņkop da sanjek sanjek dakon gen mandagit unungwan tawit.

⁵ Ae anelo serabim bamori dakon wupmi amin da wasawit da unun Sanjek Sanjek Kinam unun

---

9:1: TP 25.23-26.30   **9:3:** TP 26.31-33   **9:4:** TP 16.33; 25.10-16; 30.1-6; IDT 17.8-11; GT 10.3-5   * **9:4:** Mana unun jap kinda Moses da bisapmon Piņkop da yopban pinja Israel amin da nawit.   **9:5:** TP 25.18-22

da kwenon yikgimal. Uñun bamot dakon piri da kinam dakon gapmi anyongam anjil do wasawit. Anjelo bamot uñun Pinjkop unjudon egisak dakon tilak. Mani, abisok uñun yo morap dakon mibili do aripmi dima yokenj.

⁶ Yo morap yanj da aripmon wasanjek mukwa sogok amin gildari gildari telagi yut dakon yut buri mibiltogi do wigek pini awit.

⁷ Anakwa mukwa sogok amin dakon mibiltok amin uñun kalonj dagin Yut Buri Telagisi do wigigit. Bilagi bilagi kosit kalonj wigi wigi agit. Ae isal dima wigigit. Uñun yawi timik pawigigit. Anjek uñun yawi ban iyi dakon yokwini gat ae minjat aminyo da dima nandanjek gulusun awit dakon yokwini wiririt do paret agit.

⁸ Uñun anpagon Telagi Wup da yanj nolisak, telagi yut uñun sigin tagit bisapmon, Yut Buri Telagisigwan wiginenj dakon kosit dima pisagit.

⁹ Uñun yo morap da abisok yanj nolisak, mukwa sogok amin da Pinjkop do but galak dakon jap imanj ae bit kilapyo banj mukwa sonj imanj, mani uñun da Pinjkop gawak imanj amin dakon but aripmi dima panmilip asak, ae nin amin kilegisi yanj aripmi dima nandakdanj.

¹⁰ Gen teban uñun da jap ae pakbi, ae pakbi sonjba Pinjkop da dabilon kilek toni dakon silip mibili mibili do yosok. Uñun giptim dakon yo dogin yosok, do yo uñun da Pinjkop da dabilon nin aripmi dima panmilip aban kilek tonenj. Pinjkop da gen teban on minjat aminyo da yolakwa wigi sanjek sanjek kalugi noman tokdisak dakon bisapmon

wigisak do gen teban on yomgut.

Yesu iyi dakon yawini nanj paret agit

¹¹ Mani abisok Kristo kili apgut da yo tagisi noman tawit da tonj unun dakon Mukwa Sogok Mibiltok Amini egisak. Unun telagi imal yut wagil tagisi ae telagi imal yut kalipmi yapmandak unungwan kili wigigit. Amin da yut unun dima awalgwit. Unun on miktim dakon yo dima.

¹² Ae Kristo meme bo ae bulmakau monin dakon yawi banj timigek unun Yut Buri Telagisigwan dima wigigit. Unun iyi dakon yawi nanj timigek telagi yutgwan bisap kalonj kinda gin wigigit. Anek nin yokwikon banj yumanj nanjban egip egip dagok dagogi mini do amin agimanj.

¹³ Sanjek sanjek kalipmikon minjat aminyo Pinjkop da dabilon garak aba mukwa sogok amin da meme gat ae bulmakau wili dakon yawi, ae bulmakau minjat sonja sonj pasilganj dakon abilakni unun banj timigek unun minjat aminyokon tagal yomgwit. Unun Pinjkop da dabilon gwaljigi mini egipni do anek yanj awit.

¹⁴ Mani Kristo dakon yawi da unun yapmandak. Kristo unun gulusunj kinda agit dakon diwarini kinda dimasi tanj imgut. Ae Wup egip egip teban egisak unun da tapmimon iyi dakon egip egipni nanj paret agit, do yawini giptimnin banjin panmilip aban gwaljigi mini dima amanj. Mani unun anpaknin yokwi morap nin kimoron panjwanj unun dakon diwari wiririkban pasilakwa nin Pinjkop da dabilon gwaljigi minisi ekwamanj yanji

nandaman. Do nin Pinjkop egip egipmi tonj dakon pi tagi anen.

Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anteban asak

¹⁵ Mibili yan do anek Yesu unun sanbek sanbek kalugi dakon binap amin egisak. Unun minjat aminyo sanbek sanbek mibiltogi sigin tagit bisapmon yokwi awit dakon diwari wiririt do anek kimagek minjat aminyo dakon egip egipni yuman nagit. Do minjat amin morap Pinjkop da yan yomisak, unun da Pinjkop da kalip monji gwayoni do gisamni dagok dagogi mini yom do yagit unun timitdan.

¹⁶ Amin kinda don kimot do anek, yo kabini namin da timitjak yan dakon but piso papia kinda mandisak. Anek kimotjak bisapmon monji unun papia yolek dat da yo kabi manjin ingut unun timit do nandisak kan, mibiltok datni asi kimagek amin da yan nandanakwa yo kabini tagi timitjak.

¹⁷ Amin unun kimokdok kan, but piso gen unun pini tonj asak. Mani but piso mandagit amin egisak kan, but piso mandagit unun isal tosok.

¹⁸ Unun da tilak Pinjkop da sanbek sanbek mibiltogi agit unun anteban ak do yawi tagalgwit.

¹⁹ Moses da gen teban morap minjat aminyo do yoyin mudanek bulmakau monin gat ae meme gat dakon yawini timik pakbi gat iktagit. Anek isop kindap dakon kilin nap gami ban wabi unun sipsip dangwan ban wasanbi unun yawikon sibigit. Anek abidan awilakwan yawi dakon mumumi

da Piŋkop dakon gen teban papia ae miŋat amin morap da kwenon mawit.

²⁰ Anek yaŋ yaŋit:

“Yawi on Piŋkop da sanbek sanbek unun yolnisi do yaŋit unun anteban asak.”

²¹ Ae unuden gin Moses da telagi imal yut gat ae Piŋkop gawak imim dakon yo morap toŋ unudon yawi pawilakwan mawit.

²² Asi, gen tebanon yawi kalon dagin yo morapmi aban gwaljigi mini an. Ae yo kinda anakba kimagakwan yawini dima mosak kaŋ, Piŋkop da miŋat amin dakon yokwini dima yopman yomisak.

Kristo da yokwi wiririt do iyi naŋ paret agit

²³ Telagi imal yut gat yo morapni gat unun yo Kwen Kokup toŋ dakon wupmi gin. Unun yo dangwi toŋ dakon yawini timigek unudon tagalba Piŋkop da dabilon gwaljigi mini awit. Mani, yo Kwen Kokup nani panTelak ak do paret wagil tagisi yo dangwi toŋ yapmandak unun ban awit. Yaŋ dima awit tam dima telak tanbam. Do unun agagisi awit.

²⁴ Nin nandaman, Kristo unun telagi yut amin kisit da awalbi ae Piŋkop dakon telagi yut bamisi dakon wupmi gin asak unungwan dima wigigit. Unun Piŋkop da kapmatsisok altaŋ noman tanek nin panpulgok do anek Kwen Kokupsi wigigit.

²⁵ Bilagi bilagi mukwa sogok amin dakon mibiltok amin mukwa sok do yawi timigek Yut Buri Telagisi unungwan wigigit. Ae yawi unun timikgit unun iyi dakon yawi dima. Mani Yesu

uŋun Kwen Kokup iyi naŋ paret do wigigit, ae uŋun bisap morapmi dɪma agit.

²⁶ Yaŋ bisap morapmi asak tam, uŋun tepmi morapmi sigin paŋ aŋaŋ kisak, uŋun Piŋkop da yo morap wasaŋban noman tawiron da wiŋ abisok bisapmon wisagon tepmi sigin paban. Mani dɪma. Abisok mibi bisapmon Kristo bisap kalonŋi kinda miktimon piŋek yokwi wiririt do iyi naŋ paregek kimakgit.

²⁷ Amin morap kisi bisap kalonŋin kimagek don gen pikon atdaŋ.

²⁸ Uŋuden gin, Kristo miŋat aminyo morapmi dakon yokwini dakon jigini timit do aŋek bisap kalon kindagin iyinaŋ paregek kimakgit. Ae bisap kindagat don apdisak, mani uŋun bisapmon yokwi wiririt do dɪma apdisak. Miŋat aminyo uŋun do jomjom aŋ amin yokwikon baŋ timit do apdisak.

10

Mukwa sogok kalipmi da yokwi aripmi dɪma wiriritjak

¹ Moses dakon gen teban uŋun yo tagisi don noman tokdaŋ dakon wupmi gin, uŋun bami dɪma. Do gen teban yolek bilagi bilagi mukwa soŋ soŋ awit, mani gen teban da miŋat aminyo telagi yutnon aban uŋun paŋmilip aban tagisisi aripmi dɪma ani.

² Mukwa sogok uŋuden da miŋat aminyo paŋmilip aban tagisisi aŋ tam, mukwa sogok di gat saŋbejek dɪma abam. Mukwa sogok da miŋat aminyo telagi yutnon apgwit uŋun wagil paŋmilip

aban gwaljigi mini kili awit tam, butnikon da sun agiman dakon gulusunin unun sigin tan niman yan dima nandabam.

³ Mani dima. Bilagi bilagi mukwa unun sonjek yokwini do sigin nandan,

⁴ nido bulmakau wili gat ae meme gat dakon yawini da yokwi aripmi dimasi wiririri.

⁵ Yan do anek Kristo miktimon apgut bisapmon yan yagit:

“Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil.

Mani gak da giptimno nan anoman agil.

⁶ Mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil sosen gat ae yokwi wiririt dakon mukwa sosen unun kisi do gak dima galak tagil.

⁷ Do nak yan yagim, ‘Pinkop, nak gak dakon galaktok yol do kili abit.

Unun nak do papiakon kili mandabi.’”

⁸ Mibiltok Kristo da gen teban da paret ani do yosok unun do yan yagit, “Gak amin da yo dangwi ton ban dapman mukwa sonjek paret ani do dima galak tagil, ae mukwa sogok dakon yo kindapmon wagil sosen gat ae yokwi wiririt dakon mukwa sosen unun kisi do gak dima galak tagil.” (Mani Moses dakon gen teban da anisi do yosok.)

⁹ Ae sanbenek yan yagit, “Nak gak dakon galaktok yol do kili abit.” Unun do anek sanbek sanbek kalugi anteban ak do anek sanbek sanbek kalipmi wiririkdak.

¹⁰ Yesu Kristo Pinkop dakon galaktok yolek giptimni nan paregek bisap kalon kimakgit. Yan

anjek panpulugagit da nin iyi dakon telagi minjat amin kabi ekwaman.

Yesu da paret agit unun da yokwi tagi wiriritjak

¹¹ Sanbek sanbek kalipmi da bisapmon mukwa sogok amin morap gildari gildari agek pini an an awit. Unun mukwa kalon nan gin bisap morapmi son son awit, ae unun da yokwi aripmi dima wiririri.

¹² Mani, Kristo da paret kalonisi kindi gin agit, ae unun paret bisap dagok dagogi mini tan anan kirkdisak. Yan an mudanek Pin kop da amin tet do yikgit.

¹³ Yigek Pin kop da uwalni kandap mibilnikon yopban geni guramitni do jomjom anegisak.

¹⁴ Nido unun iyinan bisap kalon paregek panpuluganban minjat aminyo iyi dakon telagi minjat amin kabi dagon. Ae unun da aban gwaljigi minisi awit, ae yan gin toktogisi egi anan kirkdan.

¹⁵ Unun dakon mibili Telagi Wup kisi da nin do yan tenjenok asak. Mibiltok yan yosok:

¹⁶ “Amin Tagi da yan yosok,

‘Sanbek sanbek kalugi nak da don unun gat aben unun yan. Nak da gen tebano butnikon yopdisat, anek gen teban dakon geni nandak nandaknikon mandakdisat.’”

¹⁷ Ae don gen unun sanbenek yan yosok:

“Nak da yokwini gat ae gen teban iragek yo yokwi an do wagil intoken.”

¹⁸ Ae Pin kop da yokwi kili wiririkgit, do yokwi wiririt dakon mukwa soni dakon pi mini.

Nin nandan gadat an kimagek Pinjkop da kapmatjok kinen

¹⁹ Yanjo, not kabi, Yesu dakon yawini da yokwinin kili wiririk mudagit, do nin pasol pasoli mini Yut Buri Telagisi unjungwan tagi wiginen.

²⁰ Nin unun yutgwan kosit kalugi egip egipmi ton unudon da tagi wiginen. Kosit unun Yesu da iyi dakon giptim paregek witalgit, unun Telagi Yut Dakon Buri Telagisi dakon yoma kaga do imal madep abisiŋba magit unun witaldek wigigit.

²¹ Nin Mukwa Sogok dakon Mibiltok Aminin egisak. Unun wukwisi ae Pinjkop dakon minjat amin kabi morap kilani asak.

²² Unun da anpak yokwi agiman dakon gulusunin wiririkit, do Pinjkop da dabilon gwaljigi mini da ekwaman, yansi nandanen do yawini nin dakon buron tagalit. Anek giptimnin pakbi jimjimi minisi nan sugagit. Yansi agit do butninon anpak toptopmi morap ton unun wiririk mudonen, anek Pinjkop do nandan gadan imin kimagek unun da kapmatsisok kinen.

²³ Nin nandan gadatnin gat ae yo tagisi do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun do yan tenjenok aman do nandan gadatnin tebaisi abidanek but bamot dimasi anen. Nido, yo morap Pinjkop da ak do yan teban tok agit, unun asisi akdisaksi.

²⁴ Nin kalon kalon Pinjkop dakon minjat aminyo diwari do nandanek pantagap ano amin do but dasi galak tan yomni, anek anpak tagisi an yomni. Nin unun do nandak nandak anen.

²⁵ Ae Pinƙop dakon miŋat aminyo nin amin diwari da an unuden muwut muwutnin dima yipman detneŋ. Ji nandan, Kristo dakon abap bisapni kili abineƙ kapmat tosoƙ, do nin kalon kalon amin diwari dakon but panƙteban ak do pi madepsi aneŋ.

Nin Pinƙop dakon Monji manji dima imneŋ

²⁶ Nandani, nin gen bami kili nandan piŋagiman, aneƙ don si nandan mudaneƙ yokwi da anƙagon agipneŋ kaŋ, yokwi unun wiririt dakon mukwa sogok kinda gat dimasi tosoƙ.

²⁷ Nin yaŋon da egipneŋ kaŋ, pasol pasol madepsi aneƙ gen pi madep dakon gildat gat ae kindap tedepmi madepsi Pinƙop dakon uwalni wagil soŋ yomdisak unun do jomjom akdamaŋ.

²⁸ Kalip, amin kinda Moses dakon gen teban irakgit, aneƙwan amin bamori bo kapbi da kaŋeƙ sun ak dakon yaŋkwok awit kaŋ, unun amin do bupmi dima nandan imgwit. Kila amin da miŋat aminyo yoyinba si aneƙba kimakgit.

²⁹ Do ji Pinƙop dakon Monji do nandaba yo isali asak amin do niansi nandan? Unun amin jigi madepsi pakdaŋ. Kristo dakon yawi da sanbek sanbek kalugi anƙteban asak, unun da panmilip aban unun amin Pinƙop dakon aminsi dagawit aneƙ telagisi egipgwit. Mani, abisok unun amin da aba yawi yo isalisi asak. Aneƙ nandan yawot dakon Wup do anpak yokwisi an iman.

³⁰ Nin nandamaŋ, Pinƙop da yaŋ yagit:

10:25: Ibr 3.13   **10:26:** Ibr 6.4-8   **10:27:** Ais 26.11   **10:28:** GT 17.6; 19.15   **10:29:** Mt 12.30-32; 1Ko 11.27-29   **10:30:** GT 32.35-36; Kap 135.14

“Yokwi dakon kobogî yomyom unun nak dakon pi.
Nak da kobogî anyomdisat.”

Ae sanbenek yan yagit:

“Amin Tagi da minat amini dakon anpakni
gen pikon kokwin anek kobogî yokwi
yomdisak.”

³¹ Asi, nin Pin kop egip egipmi ton dakon Monji
manji imneŋ kaŋ, Pin kop da kobogî yokwisi
nimdisak do pasol pasol madepsi aneŋ.

Nin nandan gadaron tebaisi atneŋ

³² Ji aesi kalip Pin kop dakon tenŋeŋi abidawit
bisap unun do nandani. Unun bisapmon jigi
tepmiyo madepsi pawit, mani ji tebaisi akgwit.

³³ Bisap diwari minat aminyo da dabilon depba
agakwa jigilak yan damineŋ yo yokwi an damg-
wit. Ae ji bisap diwari jigi unuden pawit amin gat
gadaneŋ panpulugawit.

³⁴ Ae dam tebanon yopba egipgwit amin unun
do bupmi nandan yomgwit. Ae amin da yo
kabisi gwayewit bisapmon, ji kisik kisik anek yum
pindakgwit, nido yan nandawit, yo bamisi tan
nimisak gin, unun dagok dagogi mini tan anan
kikdisak.

³⁵ Ji jigi kalip pawit unun do nandaneŋ nandan
gadatji tebai unun dima yipman detni. Nandan
gadat tebai an dakon tomni madepsi Pin kop da
damdisak.

³⁶ Tebaisi ak kimotni, yan anek Pin kop dakon
galaktok tagi yolni. Anek kalip Pin kop da yo tagisi
dam do yan teban tok agit unun tagi timitni.

³⁷ Tebaisi atni, nido Piŋkop gen papia da yan yosok:

“Asi, bisap dubak dima, amin unun apdisak kili ununjok apdisak.

Ae tepmisi apdisak.

³⁸ Nak dakon aminno kilegisi unun nandan gadaron egipdisak.

Mani duwalik pigisak kan, tagi dima nandan iben.”

³⁹ Mani nin duwalik pikek pasilneŋ dakon amin dima. Nin nandan gadat anek egip egip teban abidoneŋ dakon miŋat aminyo da ekwaman.

Nandan gadat dakon mibili

(Kilapmi 11-13)

11

Piŋkop do nandan gadan iminek tebaisi atneŋ

¹ Nandan gadat dakon mibili unun yan. Nin pakyanŋi yanŋi nandaman, yo tagi morap Piŋkop da nim do yan teban tok agit unun timit do nandan teban tanek jomjom anek ekwaman unun asi timitdaman yanŋi nandaman. Ae dabil da yo unun dima pindakgaman, unun yo morap unun ton yanŋi nandaman.

² Kalip amin nandan gadat awit, aba Piŋkop da anpakni do but galaksi nandagit.

³ Nin nandan gadat aman do yanŋi nandaman, Piŋkop miktim gat ae kundukon yo morap ton unun yanban genikon da noman tawit. Do yo

morap abisok dabil da pindakgaman, unun yo amin da dima pindari ban wasagit.

Abel, Enok, ae Noa yo da Pinjkop do nandan gadat awit

⁴ Abel Pinjkop do nandan gadat anek mukwa son imgut. Aban Pinjkop da Abel dakon mukwa do galak tagit. Mani Ken dakon mukwa do dima galak tagit. Abel unun nandan gadat agit, mibili yan do anek Pinjkop da but galak dakon yo Abel da imgut unun do galak tanek amin kilegi yan iyigit. Abel kilisi kimakgit, mani nandan gadatni unun da nin sigin yan tenjenan nimisak.

⁵ Enok Pinjkop do nandan gadat agit. Aban anpakni do tagisi nandagit, do dima kimagakwan Pinjkop da abidan anan Kwen Kokup wigigit. Amin da wisinek dima kawit, nido Pinjkop da kili abidagit.

⁶ Mani, nandan gadatni mini amin, Pinjkop da unun amin do nandaban tagi dima asak. Nido, Pinjkop da kapmatjok kik do nandisak amin, unun Pinjkop egisak yansi nandan gadan kimokdok, ae amin Pinjkop wusik do pi an amin unun Pinjkop da yo tagisi an yomisak yan nandan gadan kimokdok.

⁷ Pinjkop da Noa yo don noman tokdan unun dakon but piso gen iyigit. Iyiban yo unun Noa da dima pindakgit, mani Pinjkop dakon gen nandan gadanek tap wakga kinda wasagit. Anek iyi gat ae gwakni gat unun tap waggakon wigek dima tasik tawit. Unun nandan gadatnikon da, Noa da miktin amin morap diwari gulusun awit unun panjenan agit.

Abraham gat Sara gat nandan gadat agimal

⁸ Abraham Pinjkop do nandan gadat agit, do Pinjkop da yan ingut bisapmon Abraham Pinjkop dakon gen guramigkit. Unun kokupni yipman degek Pinjkop da miktim kindan iban iyi dakon miktim dagosak do nandagit unudon kigit. Abraham dukwan kiken unun dima nandagit, mani nandan gadat anek kigit.

⁹ Unun nandan gadat anek kin Pinjkop da miktim im do yagit unudon yikgit. Anek unun miktimon wanga amin da yan imal yutnon yikgit. Ae Aisak gat Jekop gat kisi imal yutnon yikgimal, unun amin do Pinjkop da miktim unun yom do yan teban tok agit.

¹⁰ Abraham yan agit nido nandan gadat anek kokup pap toktogisi unudon don egipben yan nandagit. Pinjkop da kokup pap unun nian wasogi unun iyi nandan mudanek wasagit.

¹¹ Abraham gat Sara gat monji panalak bisap kili yapgumal, mani nandan gadat anek monji panalanjil dakon tapmim pagimal. Sara nandan gadat anek yan nandagit, "Pinjkop da yan teban tok agit, ae unun da gen bami gin yosok."

¹² Do amin kalon unun amin pelansi anek si kimot do agit bisapmon monji morapmisi dakon datni dagagit. Babikni unun iren tanek kundukon gik ton ae tap kidipminon niman ton morapmisi, amin da aripmi dima manjiri awit.

¹³ Unun minat amin morap unun nandan gadat anek egi wigi kimot awit. On miktimon egipgwit

---

11:8: WW 12.1-5   **11:9:** WW 35.12   **11:11:** WW 18.11-14; 21.2; Ro 4.19   **11:12:** WW 15.5; 22.17   **11:13:** WW 23.4; 1KAG 29.15; Kap 39.12; 1Pi 2.11

bisapmon yo tagisi Pinjkop da yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit, isal nandan gadaron da dubagikon pindagek but galak nandawit. Unun iyi do nin miktim njwakjwarikon amin yombem da amin da miktimon bisap pisipmisok ekwaman yan yawit.

¹⁴ Yan yon amin unun iyi dakon miktim wisan yan nandaman.

¹⁵ Miktim yipmanek apgwit unun dogin nandaneke egipgwit tam tobil kokup egipgwiron tagi kwam.

¹⁶ Mani miktimni kalipmi unun yapmanek miktim wagil tagisisi unudon egip do galak tawit, miktim unun Kwen Kokup. Unun amin da Pinjkop do, “Gak nin dakon Pinjkop,” yan iyinjakwa Pinjkop mayagi dima pasak, nido unun amin do kokup pap kinda kili anjroman agit da tosok.

¹⁷⁻¹⁸ Pinjkop da Abraham do yan teban tok anek yan iyigit:

“Aisagon da babakgo altokdan,”

Mani Pinjkop da Abraham anjkwalek monji anek mukwa sosak do iyinban monji kalonji Pinjkop do imgut.

¹⁹ Abraham yan nandagit, “Aisak kimotjak kan, Pinjkop da tagi aban pidosak.” Yanji nandagit, do monji kimoron nan abidagit yan asak.

Aisak, Jekop, ae Josepyo da Pinjkop nandan gadan imgwit

²⁰ Aisak nandan gadat anek Jekop gat Iso gat do gisam yomgut. Anek yo don noman tan yomdan unun do yoyigit.

²¹ Jekop nandan gadat anek si kimot do anek Josep dakon monji bamot do gisam yomgut. Anek busunni win kirinji da diwarikon witjinek Pinjop gawak imgut.

²² Josep nandan gadat anek si kimot do anek yagit “Israel amin don Isip miktim yipmanek kikan.” Yan yanek don kimakban iyi dakon kidari timigek nian ani unun do yoyigit.

Moses nandan gadat agit

²³ Moses dakon menji datniyo nandan gadat agimal. Do Moses altanban kanek kapbi ankisibigimal, nido monji unun wagil tagisasi kinda kagimal, ae kila amin madep dakon gen teban kirinjit do pasol pasol dima agimal.

²⁴ Moses nandan gadat anek taganek amin madep agit bisapmon amin da kila amin madep Pero dakon gwi dakon monji yan iyini do dimasi galak tagit.

²⁵ Unun Pinjop dakon minat amin kabi gat jigi kaloni panen yan nandagit. Yokwi dakon anpak anek bisap pisipmisok kisik kisik ak do dima nandagit.

²⁶ Yan nandagit, Kristo dakon man do mayaktok paken kan, unun da Isip dakon yoni tagisi morap unun yapmandak. Yan nandagit nido Pinjop da tomni do yo tagisi imdisak unun do nandanek egipgut.

²⁷ Moses nandan gadat anek Isip miktim yipmanek kigit. Kila amin madep da japmi nandan imgut, mani Moses unun do dima pasalgit. Pinjop

pasili egisak unun Moses da dabil da yan kagit do tebaisi akgit.

²⁸ Unun nandan gadat anek Yapyap Bilak madepmon Israel amin yoyinban sipsip dapgwit. Anek anelo da Israel amin dakon monji mibiltogikon igayikjok kinda dima ani yan do sipsip dakon yawi ban yoma domon sowit.

Israel amin morapmi nandan gadat tebaisi awit

²⁹ Israel amin nandan gadat anek Tap Gami pudanek miktim kibiri timon yan kiwit. Mani Isip amin kin tap pudok do anek pakbi nan kimakgwit.

³⁰ Israel amin nandan gadat anek Jeriko kokup pap angwasiñakwa gildat 7 kabi agit. Anakwa tip dam madep tuwil kigit.

³¹ Kosit oba minat Reap nandan gadat anek amin panman ak amin bamot panpuluganek pabidanban yutnikon wigiwit. Do Pinok dakon gen dima guramikgwit amin gat kisi dima kimakgwit.

³² Bisap pisipmi do ni gen ban sanbenek dayiken? Gideon, ae Barak, ae Samson, ae Jepta, ae Dewit, ae Samuel, ae kombi amin morap do dayiken kan bisap aripmi dima.

³³ Unun amin nandan gadat anek diwari da kila amin madep morapmi dakon emat amini pabin yopgwit. Unun amin anpak kilegikon da amin kila anek Pinok da yo yom do yan teban tok agit unun timikgwit. Ae laion dakon gen kagani soggwit.

11:28: TP 12.21-30   **11:29:** TP 14.21-31   **11:30:** Jos 6.12-21

11:31: Jos 2.1-21; 6.21-25; Jem 2.25   **11:32:** GK 6.11-8.32; 4.6-5.31; 11.1-12.7; 13.2-16.31; 1Sa 16.1-1KA 2.11; 1Sa 1.1-25.1

11:33: Dan 6.1-27

³⁴ Uņun amin da milen asip madepsi sogit uņun aba kimakgit. Ae emat agak siba paņpekwo lakwa dima dapgwit. Uņun amin tapmimni mini, mani don tapmim pawit. Uņun emat amin tebaisi daganek miktım ņwakņwari dakon emat amin kabini yolba pasal kiwit.

³⁵ Amin kimakbi aeni pidaņba meņi da timikgwit.

Mani nandaņ gadat amin diwari uwal da dam tebanon yopmaņek giptimi obisi paņupbal awit. Mani Piņkop manji imiņek pulugaņ kik do dima nandawit, nido yaņ nandawit, kimotneņ kaņ kimoron da pidaņek egip egip wagil tagisi abidokdamaņ yaņ nandawit.

³⁶ Ae uwal da diwari jigilak gen yoyiņek baljawit, ae diwari nap teban baņ paņteban aņek dam tebanon yopgwit.

³⁷ Diwari tipbaņ dapgwit, ae diwari ilik dagok baņ giptimi ilik dagaņba tim bamot awit, ae diwari emat agak siba baņ dapba kimakgwit. Uņun amin diwari sipsip ae meme gipbaņ paņek agipgwit. Uņun giptim dakon yo do wadaņakwa amin da jigi yomiņek aņpak yokwi aņyomgwit.

³⁸ Yaņ aba miktım kibiri amin da aripmi dima egipmi ae kabapgwaw binap agek gopbat ae gapmagwan egi egi awit. Uņun nandaņ gadat amin da miktım amin diwari yapmaņ mudaneķ amin wukwisi ae tagisi awit.

³⁹ Uņun miņat amin morapyo nandaņ gadat awit do aņek Piņkop da miņat aminyo tagisi yaņ nandaņ

yomgut. Mani miktimon egek Pinjkop da yo yom do yan teban tok agit unun dima timikgwit,

⁴⁰ nido kalip Pinjkop da yo wagil tagisi nin kisi da timitnen do nandan kokwin kili agit. Kalip egipgwit amin gat ae nin gat kisi bisap kalon gwaljigi minisi egipnen do nandagit.

12

Nin Yesu pakyanji kanek nandan gadan imnen

¹ Unun nandan gadat minjat aminyo kalip egipgwit unun gikwem da yan nin pangwasinek nandan. Yando, nin yo morap pabin nip do an unun yopman mudanek yokwi nin bangaldak unun pan dagonen. Anek timtim yanek dima yawogek Pinjkop da nabi gwapbo anen do yagit unudon agipnen.

² Yesu unun nandan gadatnin dakon wasok wasok ae wasip, do dabilnin Yesukon gin tanakwan kanek egipnen. Unun don kisik kisik madepsi egipdisat yan nandanek tilak kindap dakon mayagi do nandaba kik dima anek tepmi panek kimagit, da abisok Pinjkop dakon kila amin madep yityit tamo da amin tet do yikdak.

Pinjkop da nin panjilek ak do jigi nimisak

³ Ji pakyanji nandani. Yokwi pakpak amin da Yesu anpak yokwisi an iminakwa tebaisi akit. Ji unun do nandanek tapmin yawot dima ani, ae butji dima yawotjak.

⁴ Asi, ji yokwi unun pabik do emat madepsi awit, mani emat anakwa yawisi kinda dima mawit, don mokdan.

⁵ Ae Pinjnop da ji dakon but panjeban asak do gen yagit unun kili intawit, ma? Ji monjinoni yan dayinek yan yagit:

“Monjino, Amin Tagi da gak anjilek ak do jigi gaban kan, unun do yo isali yan dima nandaki, ae gen tebai gayinban unun do tapmingo dima mosak.

⁶ Nido, Amin Tagi da amin morap but dasi galak tan yomisak unun panjilek ak do jigi yomisak, ae amin morap monjinoni yan yoyinek timikdak unun si baljosok.”

⁷ Ji tebaisi agakwa Pinjnop da ji panjilek ak do jigi damjak. Dat kinda da monji anjilek ak do asak unuden gin Pinjnop da jikon yan gin asak. Namin monji kinda datni da dima anjilek asak?

⁸ Pinjnop da monjini kisi morap panjilek asak. Ae dima panjilek asak kan, monjinisi dima ekwan. Kan ji gwamda yombem da ekwan.

⁹ Ae miktimon datnin do nandani. Unun da nin panjilek ak do jigi niminakwa nandano wukwan yomguman. Yan agiman do wupnin dakon Datni da nin panjilek asak bisapmon unun do madepsi gawak iminek egip egip abidonejsi.

¹⁰ Miktimon datnin da bisap pisipmisok iyi da nandak nandak da aripmon nin panjilek awit. Mani Pinjnop da iyi telagi egisak do ninyo kisi yan gin telagi egipnen do anek nin panpuluganek panjilek asak.

¹¹ Dat da nin panjilek ak do jigi nimisak bisapmon nin kisik kisik dima aman, nin butjik paman. Mani

don paŋkilek agit dakon bami komaŋ, uŋun aŋpak kilegisi gat ae but yawot gat nimisak.

Nin tapmim paŋek tebaisi atneŋ

¹² Yaŋdo, kisitji alek taŋbi uŋun paŋenagek pi ani, ae ŋwakji tapmimi mini paŋteban aŋek

¹³ “kosit kilegikon agipni.”

Yaŋ ani kaŋ, kandaŋji wagil dima yokwi tokdaŋ, aeni kilek tokdaŋ.

¹⁴ Amin morap gat yawori egip do pi tebaisi ani. Ae telagisi egipni. Telagi dima egipni amin uŋun Amin Tagi dima kokdaŋ.

¹⁵ Pakyaŋsi kaŋ kimotni. Jikon da kinda maŋek Piŋkop dakon nandaŋ yawotni di yipmaŋ dekban. Ae jikon da kinda kindap isipmi da yaŋ kwanek yokwi paŋalon aŋdaban amin morapmi di paŋupbal aban Piŋkop manji di ibam.

¹⁶ Amin kinda yumabi aŋpak asak do kaŋ kimotni. Bo amin kinda Iso da Piŋkop manji imgut uŋuden asak do kaŋ kimotni. Uŋun jap bisap kalon noknogi uŋun timit dogin aŋek yo kabini monji mibiltogi amin da timiri uŋun kisi imgut.

¹⁷ Disi nandaŋ, don yo kabini uŋun timit do nandagit, mani dima timikgit. Gisamni ae timit do kunam takgit, mani but tobil aŋek gisamni timitjak dakon kositni dima taŋ imgut.

Nin Jerusalem Kwen Kokup tosok uŋudon kili obiman

¹⁸ Israel amin da Sinai Kabap kiwit ji uŋuden dima aŋ. Uŋun kabapmon kiŋek yo dabil da

pindakgwit, ae mirak panek nandawit. Unjudon kindap madep sogit, ae pilin tuk masi masimi agit, ae mirim tebaisi agit unjun pindakgwit.

¹⁹ Anek kwen kinda madepsi yanakwan amin kinda da gen yagit. Yanakwan minat aminyo pasol pasol madepsi nandaneb bisit tebaisi yan yawit, “Gen di gat nandak do pasolgomaj!”

²⁰ Pinjkop da gen yoyigit unjun do pasalgwit. Gen unjun yan:

“Amin bo bit kilap yo kinda kabapmon wigisak kan tipnan anjakba kimotjak.”

²¹ Yo unjun pindakgwit unjun do madepsi pasal nimmimigek Moses yan yagit:

“Nak nimmimigek madepsi pasoldot.”

²² Mani ji yo unjudenon dima abin altawit. Saion Kabapmon kili apgwit. Jerusalem Pinjkop egip egipmi ton dakon kokup pap Kwen Kokup tosok unjudon kili apgwit. Unjudon anelo tausen morapmisi da muwugek kisik kisik an.

²³ Ji Pinjkop dakon monji gwayoni mibiltogi man morapni Kwen Kokupmon mandabi unjun dakon muwut muwut madepmon apgwit. Pinjkop, amin morap dakon gen kokwin aminon apgwit. Amin kilegi dakon wup kabikon apgwit. Unjun amin Pinjkop da panjkilek aban gwaljigi minisi awit.

²⁴ Yesu sanbek sanbek kalugi dakon binap aminon apgwit. Ae Yesu dakon yawi mumumni mawiron apgwit. Unjun yawi da yokwinin wiririkdak, do unjun Abel dakon yawi yapmandak. Abel dakon yawi da kobogi timit do yosok.

Kañ kimotni

²⁵ Kañ kimotni. Piñkop da gen yosok unun nandak do dima kurak toni. Kalip Moses da on miktimon Piñkop dakon mama gen yoyinban geni nandak do kurak tawit bisapmon, iyi kutnañek kigik dakon kosit dima tañ yomgut. Do yañsi nandani, abisok Piñkop da Kwen Kokupmon da mama gen niyisak, unun manji imneñ kañ, nin pañkutnañek kigik dakon kosit minisi.

²⁶ Kalip Piñkop da gen yañban miktim wudip agit. Mani abisok yañ teban tok añek yañ niyisak: “Bisap kinda gat miktim añkwakwalitdisat.

Ae miktim gin dima, kundu yo kisi pañkwakwalitdisat.”

²⁷ Ae “bisap kinda gat” do yosok, do yañ nandaman, Piñkop da miktim kunduyo kisi pañkwakwalitjak bisapmon yo morap iyi wasagit unun wiririkban pasildan. Añakwan yo aripmi dima pañkwakwaliri unun dagin tokdan.

²⁸ Piñkop da kila asak kokup unun abidagiman unun aripmi dima kwakwaliri, yañ do añek ya yañ iyineñ. Nin añpak iyi galak tosok unun añek iyi nanjin gawak imiñek pasol pasol añek mani ajenotneñ.

²⁹ Yañsi aneñ, nido
“Piñkopnin unun kindap tebaisi,
do yo yokwi morap soñ pilik mudokdisak.”

13

Nin kalon kalon amin do but dasi galak tañ yomneñ

¹ Ji paꝋmuwukbi notji do but dasi galak taꝋ yomyom aꝋpak dima yipmaꝋ detni.

² Jikon amin kanda dima nandaꝋ imaꝋ amin kanda aꝋban kaꝋ, uꝋun aꝋidok do dima iꝋtoni. Kalip amin diwari da aminsi baꝋ timikgamaꝋ yaꝋ nandawit, mani aꝋjelo baꝋ timikgwit.

³ Amin dam tebanon ekwaꝋ amin do dima iꝋtaꝋ yomni. Nin uꝋun gat kisi dam tebanon ekwamaꝋ yaꝋ nandani. Ae uwal da jigi yomaꝋ amin uꝋun do dima iꝋtaꝋ yomni. Ninyo kisi da jigi uꝋun pamaꝋ yaꝋ nandaꝋek egipni.

⁴ Miꝋat eyo aꝋpak uꝋun yo madepsi kanda, do amin morap kisi da uꝋun do nandaba wigakwan kilani aꝋakwa gwaljigi minisi tosak. Nido Piꝋkop da yumabi aꝋpak mibili mibili aꝋ amin uꝋun kobogi yo yokwisi aꝋ yomdisak.

⁵ Moneꝋ dakon galaktok jikon dima tosak. Yo taꝋ nimaꝋ uꝋun aꝋipninon toꝋ yaꝋ nandani. Nido Piꝋkop da yaꝋ kili niyigit:

“Gepmaꝋ dekho gaga dage aꝋipmi dima egipdisal.”

⁶ Yaꝋdo, nin nandaꝋ teban taꝋek yaꝋ yomaꝋ:

“Amin Tagi paꝋpulugokno egisak,
do yo kanda do dima pasolbeꝋ.
Amin da aꝋipmi dima aꝋiꝋ nepni.”

Nin Yesu yol do dima mayak toneꝋ

⁷ Kila aminji kalip Piꝋkop dakon gen dayiwit uꝋun dima iꝋtaꝋ yomni. Aꝋpak awit dakon bami uꝋun do nandaꝋek nandaꝋ gadat awit uꝋun yolek yaꝋ giꝋ egipni.

8 Yesu Kristo unun kulabigi mini apma, ae abisok, ae don egi anan kikdisak teban.

9 Yanjo, amin da gen nwaknwari di dayin dekba nandan gadatji di wital kwam. Nin Pin kop dakon nandan yawotni yipno unun da butnin pan teban aban atne. Jap noknok dakon gen teban yolyol anpak da amin dakon but aripmi dima pan teban asak. Unun anpak da amin kinda aripmi dimasi an pulugokdisak.

10 Mukwa sogok amin da yo dangwi ton altakon dabi unun ban non. Mani nin altanin nwaknwari kinda tosok. Unun altakon mukwa sogok amin da jap aripmi dima noknogi.

11 Mukwa sogok amin dakon mibiltok amin da sipsip ae bulmakau dakon yawini yokwi wiririt do Yut Buri Telagisi unjungwan pawigisak, mani bami yut yomayo da wanga soso.

12 Yangin Yesu dakon yawini da minat aminyo pan telak aban telagisi ani do kokup pap dakon yoma kaga da wanga tepmi pagit.

13 Yanjo, nin kisi yut yomayo da wanga kinjek unun da mayagi pagit ninyo unuden gin panen.

14 Nido on miktimon nin dakon kokup pap tok-togi kinda dima tosok. Mani kokup pap kinda don noman tokdisak nin unudon kinen dosi nandan.

15 Yanjo, nin yipman deri mini Yesu da manon Pin kop an kisin kimotnen. Yan anen unun da gen dulumnin dakon paret asak.

¹⁶ Miñat aminyo do anpak tagisi anyomni, ae notji pañpulugok do yo kabisi ban notji do yomiñ yomiñ ani. Uñun anpak do dima inñtoni, nido uñun paret kindá, Piñkop da uñun do galak tosook.

Piñkop da nin pañpuluganban tagisi egipñeñ

¹⁷ Kila aminji kilasi an uñun don pi awit dakon mibili Piñkop iyikdan, do gawak yomiñek geni guramitni. Yan ani kan, kisik kisigon da pini akdan. Mani butjik pani kan, uñun da ji dima pañpulugokdisak.

¹⁸ Ji nin do bisit ani. Piñkop da dabilon butningwan gwaljigi mini yanñi nandaman, ae yo morapmon anpak kilegisi banjin ak do nandaman.

¹⁹ Nak jikon tepmisi tobil opben do bisit an kimotni.

²⁰ Amin Taginin Yesu, sipsip dakon Kila Amin madep, uñun da sanbek sanbek dagok dagogi mini uñun anteban ak do yawini parekgit. Uñun Piñkop da kimoron nan aban pidagit. Abisok Piñkop but yawot ami da

²¹ Ji pañtagap aban egip egipjikon yo tagisi morap da tugañ daba iyi dakon galaktok yol kimotni dosi nandisat. Yesu Kristo da pi agit do anek uñun da ninon pi aban anpak morap iyi galak tosook uñun an mudoneñ. Tilimni dagok dagogi mini tan anañ kikdisak, do mani anksin kimotneñ. Uñun asi.

Mibi gen

²² Not kabi, nak ji dakon but pañteban ak do gen on mandañ damisat uñun do mirak pakyañsi yopni, nido gen on mandisat uñun dubagisi dima.

²³ Ji yan nandani, notnin Timoti unun dam tebanon nan yipba kili kigit. Nagon tepmi apjak kan, nit ji dandak do apden.

²⁴ Nin dakon gildat tagi yipno kila aminji gat ae Pin kop dakon minat amin kabini kisikon abisak. Ae amin kabi Itali miktim yipman apgwit ununyo kisi gildatni tagi yipba jikon abisak.

²⁵ Pin kop dakon nandan yawotni ji kisikon tosak do bisit asat.

PIN^KOP GEN
The New Testament and Psalms in the Yopno Language
of Papua New Guinea
Nupela Testamen na Buk Song long tokples Yopno long
Niugini

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yopno

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-01-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b683ce50-d820-5bfc-8471-d8ee080be106